

Πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα 2017

Ετήσια έκθεση του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή εφαρμόζουν τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους, από τις 3 Δεκεμβρίου 2001.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού: *«Κάθε θεσμικό όργανο δημοσιεύει ετησίως έκθεση για το προηγούμενο έτος, που περιλαμβάνει τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες το θεσμικό όργανο αρνήθηκε την πρόσβαση σε έγγραφα, καθώς και τους λόγους για τις αρνήσεις αυτές και τον αριθμό των ευαίσθητων εγγράφων που δεν καταχωρήθηκαν στο μητρώο».*

Σύμφωνα με το άρθρο 116 παράγραφος 6 του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, το Προεδρείο του Κοινοβουλίου εγκρίνει την ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η ετήσια έκθεση του Κοινοβουλίου για το 2017 έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την ακόλουθη μεθοδολογία:

- Τα στοιχεία σχετικά με τα έγγραφα που εξετάστηκαν και ζητήθηκαν αφορούν μόνο συγκεκριμένα έγγραφα·
- Οι αιτήσεις για πολύ μεγάλο ή απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων, τον οποίο δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει το θεσμικό όργανο, δεν έχουν ληφθεί υπόψη στους αριθμούς σχετικά με τα έγγραφα που ζητήθηκαν·
- Τα στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις για πρόσβαση στα έγγραφα αφορούν δύο είδη αιτήσεων, για συγκεκριμένα έγγραφα και για απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων·
- Οι αποφάσεις για μερική πρόσβαση λογίζονται ως θετικές απαντήσεις·
- Οι επιβεβαιωτικές αιτήσεις μπορεί να αφορούν αρχικές αποφάσεις με τις οποίες είτε δεν γίνεται δεκτή η πρόσβαση είτε παρέχεται μερική πρόσβαση·
- Η ημερομηνία καταχώρησης της αρχικής αίτησης καθορίζει το έτος της αντίστοιχης επιβεβαιωτικής αίτησης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συνοπτική παρουσίαση	4
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ I Αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 το 2017</i>	<i>5</i>
Α) Το δημόσιο μητρώο εγγράφων του Κοινοβουλίου	5
Β) Εξετασθέντα και ζητηθέντα έγγραφα	6
Β.1) Έγγραφα που εξετάστηκαν άμεσα	6
Β.2) Έγγραφα που ζητήθηκαν μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.....	8
Γ) Αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις.....	9
Δ. Προφίλ των αιτούντων	12
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ II Τάσεις και ειδικά θέματα</i>	<i>15</i>
Α) Αιτήσεις που αφορούν τις αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών.....	15
Β) Η περίπτωση των αιτήσεων για έγγραφα που σχετίζονται με προσκλήσεις υποβολής προσφορών και διαδικασίες σύναψης συμβάσεων	16
Γ) Διαβουλεύσεις με τρίτους	18
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ III Καταγγελίες που υποβλήθηκαν στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και δικαστικές υποθέσεις</i>	<i>20</i>
Α. Νέες καταγγελίες.....	20
Β. Δικαστικός έλεγχος.....	20
Β.1) Νέες υποθέσεις.....	20
Β.2) Αποφάσεις του Δικαστηρίου	21
<i>Τελικές παρατηρήσεις.....</i>	<i>23</i>

Ετήσια Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα - 2017 (Άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001)

Συνοπτική παρουσίαση

Αριθμητικά δεδομένα

- Ο αριθμός των στοιχείων αναφοράς εγγράφων στο δημόσιο μητρώο συνέχισε να αυξάνεται. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, η βάση δεδομένων του μητρώου περιείχε 683 846 στοιχεία αναφοράς, σε σύγκριση με 647 903 στα τέλη του περασμένου έτους.
- Το 2017, οι χρήστες του δικτυακού τόπου του δημόσιου μητρώου του Κοινοβουλίου συμβουλευτήκαν 95 014 έγγραφα απευθείας μέσω του μητρώου. Κατά την ίδια περίοδο, το Κοινοβούλιο έλαβε, μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, 452 αιτήσεις για 725 συγκεκριμένα έγγραφα, αριθμός που συνιστά μείωση της τάξης του 10% σε σύγκριση με το 2016.
- Από τις 452 αιτήσεις, οι 84 αφορούσαν έγγραφα τα οποία δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως.
- Το συνολικό ποσοστό θετικών απαντήσεων υπερέβη το 93% το 2017.
- Το Κοινοβούλιο αρνήθηκε την πρόσβαση σε 30 περιπτώσεις, κυρίως σε σχέση με αιτήσεις για έγγραφα που αφορούσαν βουλευτές.

Τάσεις

- Το 2017, ο αριθμός των αιτήσεων για πολύ μεγάλο ή απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων (αιτήσεις για «όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με» ένα συγκεκριμένο θέμα, «όλα τα έγγραφα που περιέχουν πληροφορίες» σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, ή για έγγραφα που καλύπτουν μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, κλπ.) μειώθηκε κατά 31% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η σημαντική μείωση έρχεται μετά τον τριπλασιασμό των αιτήσεων κατά την περίοδο 2014-2015.
- Κατά τη διάρκεια του 2017 παρέμεινε έντονο το ενδιαφέρον των αιτούντων για έγγραφα που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων. Ωστόσο, υποβλήθηκαν ακόμη περισσότερες αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα που σχετίζονται με τις επιστροφές εξόδων και τις αποζημιώσεις των βουλευτών ή με τη διοίκηση του Κοινοβουλίου, όπως έγγραφα που αφορούν διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 το 2017

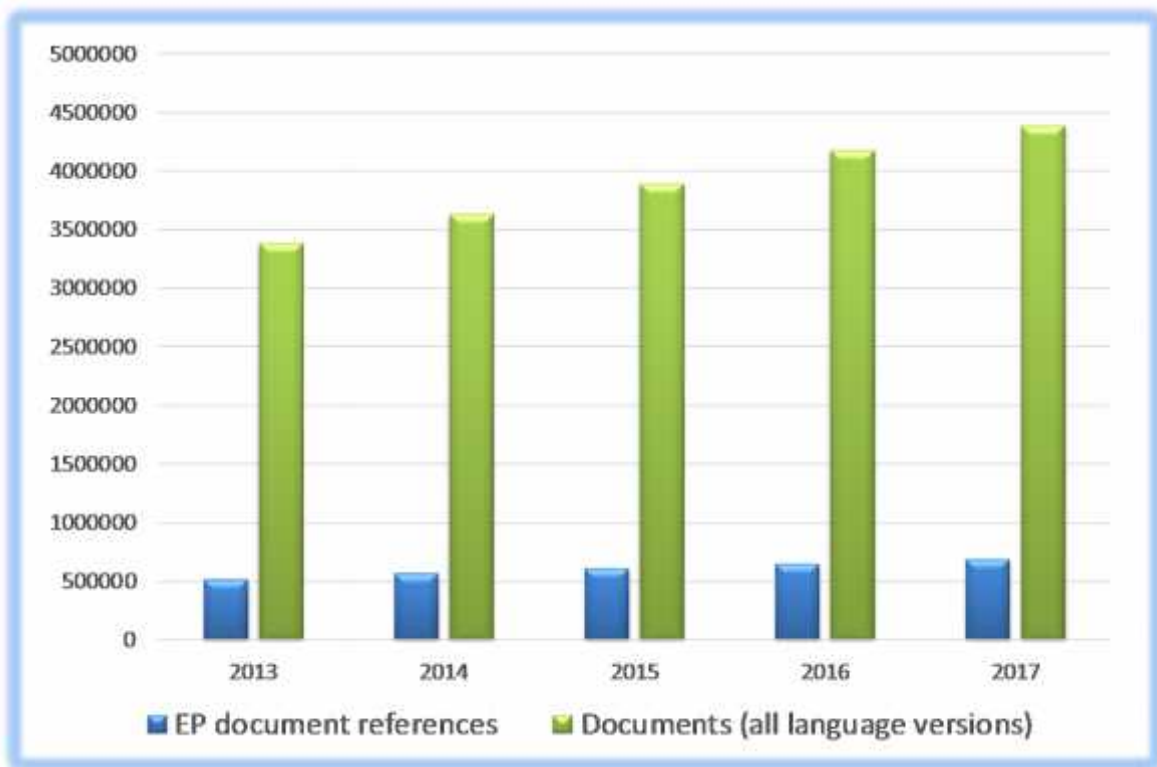
Τα αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα και τα οποία παρουσιάζονται και συζητούνται στο πλαίσιο ετήσιων εκθέσεων, δεν παρέχουν στον αναγνώστη μόνο μια γενική εικόνα του τρόπου με τον οποίο το Κοινοβούλιο εφαρμόζει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 με την πάροδο των ετών, αλλά επιτρέπουν και τον εντοπισμό τάσεων, εξελίξεων και ζητημάτων στον εν λόγω τομέα.

A) Το δημόσιο μητρώο εγγράφων του Κοινοβουλίου

Στο δημόσιο μητρώο εγγράφων του Κοινοβουλίου συγκεντρώνονται κυρίως παραπομπές σε νομοθετικά έγγραφα και, όπου είναι δυνατόν, σε άλλες κατηγορίες εγγράφων, με δυνατότητα άμεσης πρόσβασης. Το μητρώο συστάθηκε το 2002 με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας και τη διευκόλυνση της πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα του θεσμικού οργάνου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

Με μια αύξηση της τάξης του 6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στις 31 Δεκεμβρίου 2017, ο αριθμός των στοιχείων αναφοράς εγγράφων στη βάση δεδομένων του μητρώου ανήλθε σε 683 846 (ήτοι 4 384 273 έγγραφα συνολικά, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών γλωσσικών εκδόσεων). Κανένα ευαίσθητο έγγραφο, κατά την έννοια του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, δεν καταχωρήθηκε στο δημόσιο μητρώο.

(Διάγραμμα 1) **Η εξέλιξη του δημόσιου μητρώου εγγράφων του Κοινοβουλίου**

B) Εξετασθέντα και ζητηθέντα έγγραφα¹

Σχεδόν όλα τα έγγραφα στο δημόσιο μητρώο εγγράφων του Κοινοβουλίου είναι άμεσα προσπελάσιμα με τηλεφόρτωση μέσω του αντίστοιχου δικτυακού τόπου, σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, το οποίο ορίζει ότι τα θεσμικά όργανα παρέχουν όσο το δυνατόν ευρύτερη άμεση πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα. Τα έγγραφα που δεν είναι άμεσα προσβάσιμα διατίθενται μετά από αίτηση μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης² ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

B.1) Έγγραφα που εξετάστηκαν άμεσα

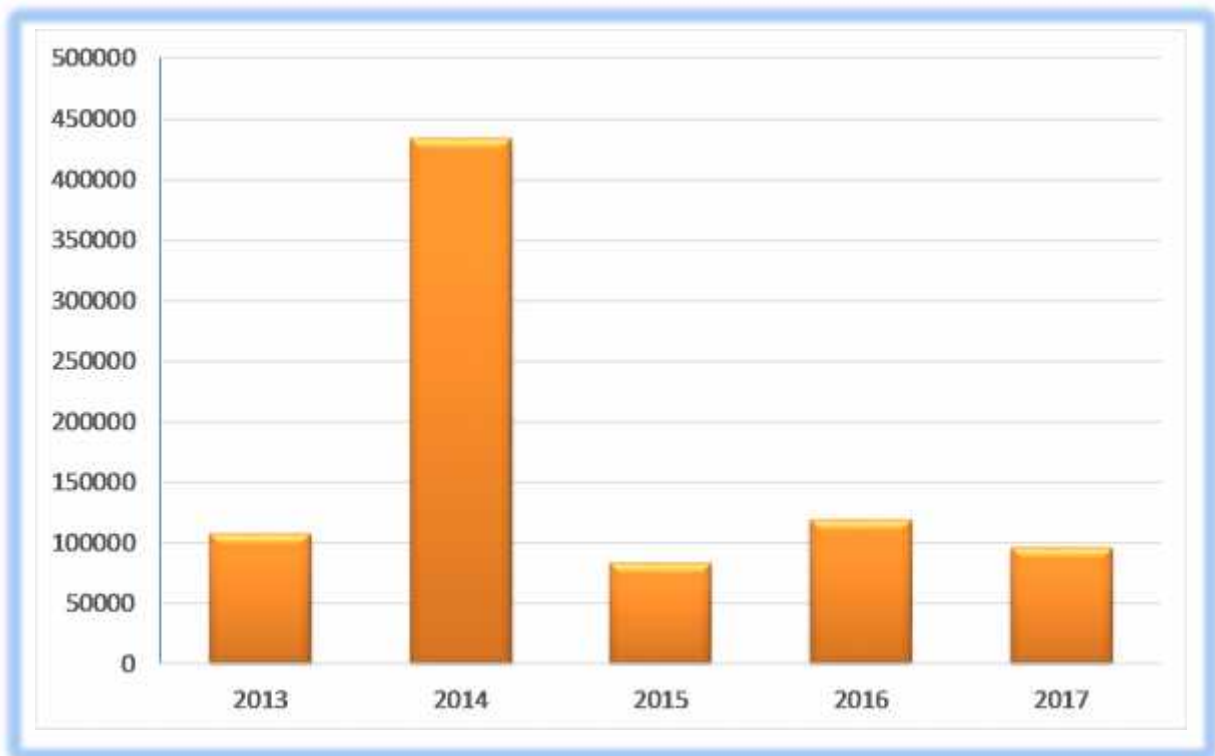
Το 2017 εξετάστηκαν άμεσα στον δικτυακό τόπο του δημόσιου μητρώου του Κοινοβουλίου 95 014 έγγραφα. Πρέπει να σημειωθεί ότι στον αριθμό αυτό δεν λαμβάνονται υπόψη τα έγγραφα που εξετάστηκαν μέσω άλλων πλατφορμών συνδεδεμένων με τη βάση δεδομένων του μητρώου, όπως οι πλατφόρμες των κοινοβουλευτικών επιτροπών και οι ιστοσελίδες «Think Tank» του Κοινοβουλίου.

Τα έγγραφα που εξετάστηκαν συχνότερα ήταν τα ακόλουθα: κοινοβουλευτικές ερωτήσεις με αίτημα γραπτής απάντησης σύμφωνα με το άρθρο 130 του Κανονισμού (25,4%), απαντήσεις σε κοινοβουλευτικές ερωτήσεις (22,2%), εκθέσεις επιτροπών (6,3%), έγγραφα που έχουν διαβιβαστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (3,9%).

¹ Τα στοιχεία αυτά αφορούν μόνο συγκεκριμένα έγγραφα

² <https://www.secure.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=EL>

(Διάγραμμα 2) Αριθμός εγγράφων που εξετάστηκαν στον ιστότοπο του δημοσίου μητρώου εγγράφων του Κοινοβουλίου

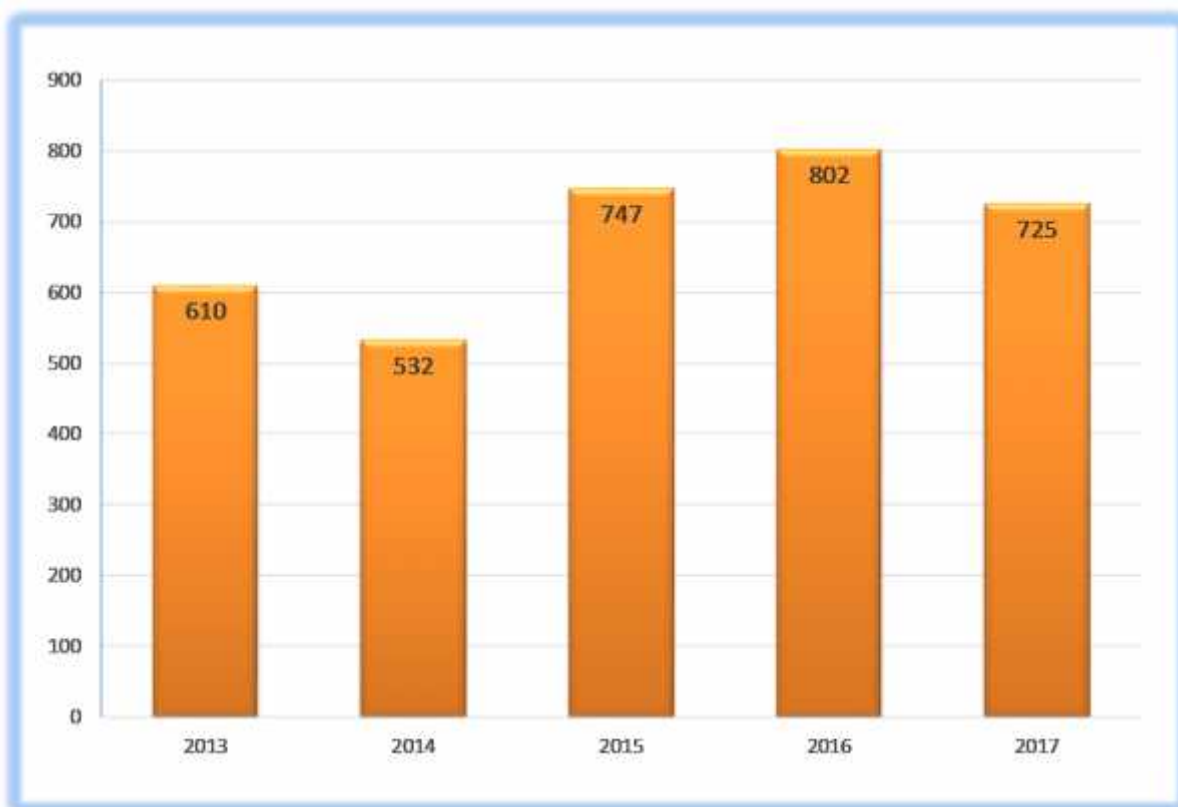

B.2) Έγγραφα που ζητήθηκαν μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Το 2017, 725 συγκεκριμένα έγγραφα ζητήθηκαν από το Κοινοβούλιο μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Πρόκειται για μείωση της τάξης του 10% σε σύγκριση με τον αριθμό συγκεκριμένων εγγράφων που ζητήθηκαν το προηγούμενο έτος.

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, στον αριθμό αυτό δεν λαμβάνονται υπόψη οι αιτήσεις για πρόσβαση σε απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων, όπως οι αιτήσεις για πρόσβαση σε «όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με» ένα συγκεκριμένο θέμα, «όλα τα έγγραφα που περιέχουν πληροφορίες» σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, κλπ. Τα έγγραφα τα οποία αφορούν οι εν λόγω αιτήσεις δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν για στατιστικούς σκοπούς.

(Διάγραμμα 3) Αριθμός συγκεκριμένων εγγράφων που ζητήθηκαν μέσω του ηλεκτρονικού εντύπου αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

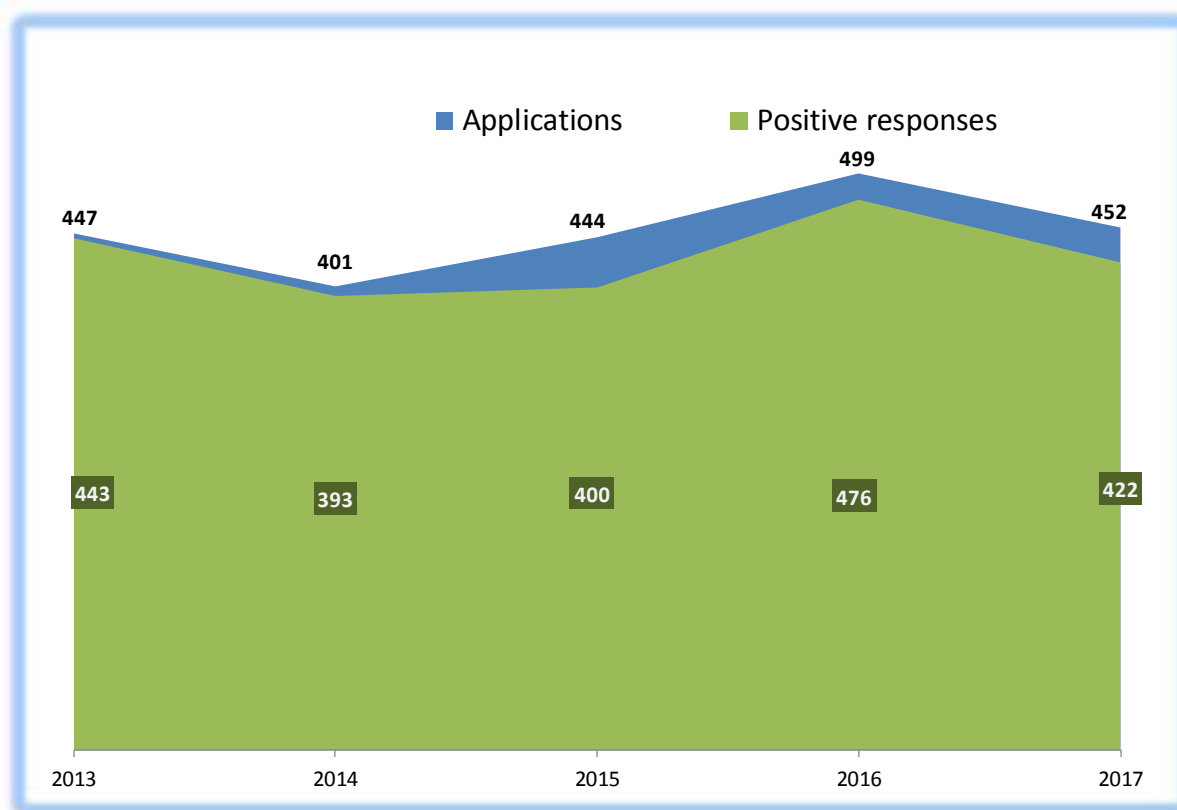
Γ) Αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις αιτήσεις

Το 2017, το Κοινοβούλιο έλαβε 452 αιτήσεις μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος αίτησης ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 341 αφορούσαν συγκεκριμένα έγγραφα, ενώ 101 αφορούσαν απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων και δέκα αφορούσαν διοργανικές διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του «μνημονίου συμφωνίας»³ (βλ. Κεφάλαιο II, Γ).

Περίπου 22% όλων των αιτήσεων που υποβλήθηκαν το 2017 αφορούσαν την πρόσβαση είτε σε «όλα τα έγγραφα που αφορούν» ένα συγκεκριμένο θέμα είτε «όλα τα έγγραφα που περιέχουν πληροφορίες σχετικά» με ένα συγκεκριμένο θέμα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των εν λόγω αιτήσεων για απροσδιόριστο αριθμό εγγράφων, των οποίων η επεξεργασία μπορεί να είναι χρονοβόρα, μειώθηκε κατά 31% σε ετήσια βάση.

Από τις 452 αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2017, το Κοινοβούλιο απάντησε θετικά σε 422 περιπτώσεις. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει 14 περιπτώσεις στις οποίες η πρόσβαση στα ζητηθέντα έγγραφα χορηγήθηκε εν μέρει.

(Διάγραμμα 4) **Αριθμός αιτήσεων και θετικών απαντήσεων**

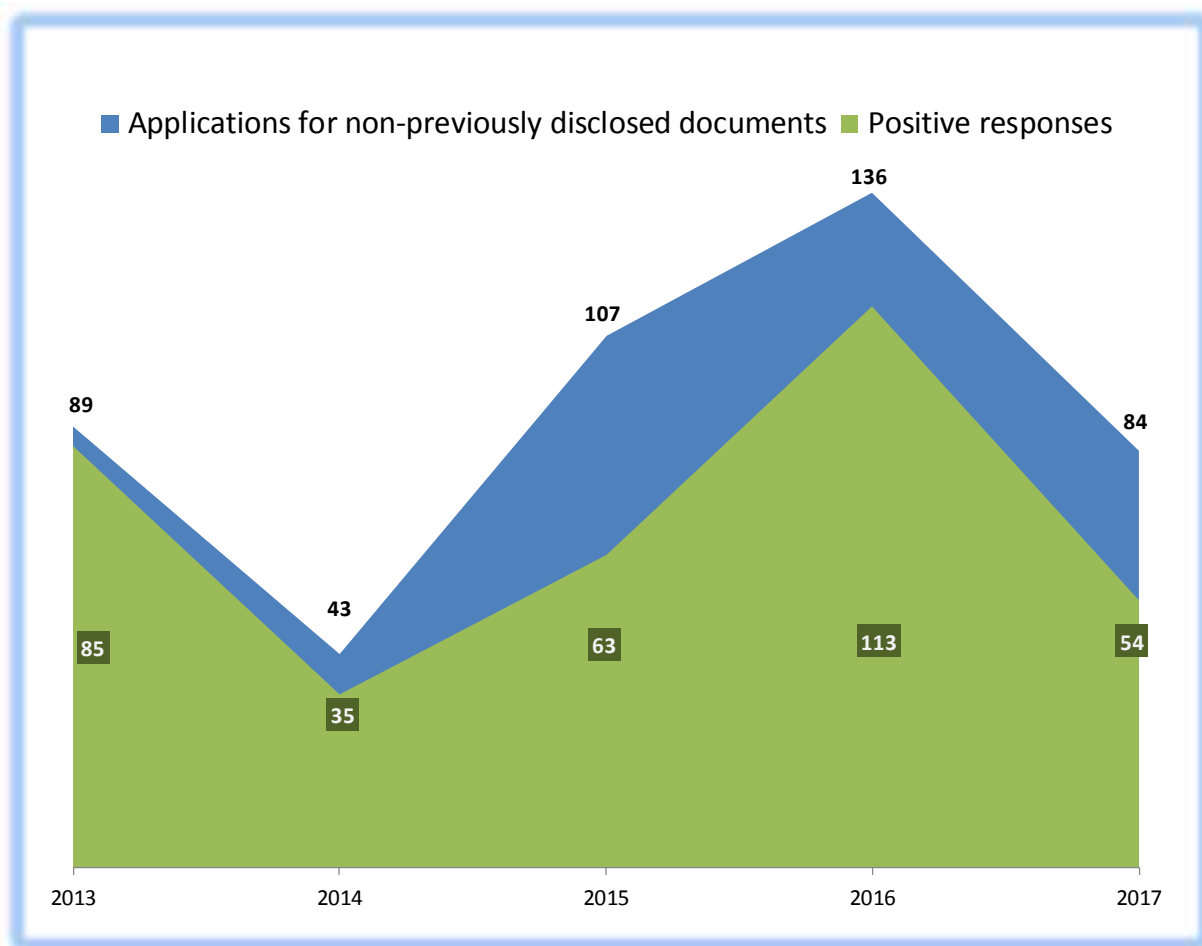
³ Το μνημόνιο συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ των υπηρεσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την ταχεία διεξαγωγή διαβουλεύσεων δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Επιπλέον, 84 αιτήσεις από τις 452 που υποβλήθηκαν το 2017 αφορούσαν έγγραφα τα οποία δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως.

Οι περισσότερες αιτήσεις για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως αφορούσαν το πολιτικό έργο και τις αιτήσεις επιστροφής εξόδων των βουλευτών (26%), τη διοίκηση του Κοινοβουλίου (23%), τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και ομάδων (15%), τις νομικές γνωμοδοτήσεις και δικαστικές διαδικασίες (10%) και τις τριμερείς διαπραγματεύσεις (5%).

Το 2017, το Κοινοβούλιο ανταποκρίθηκε θετικά σε 54 από τις 84 αιτήσεις για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως.

(Διάγραμμα 5) **Αριθμός αιτήσεων για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως και θετικών απαντήσεων**

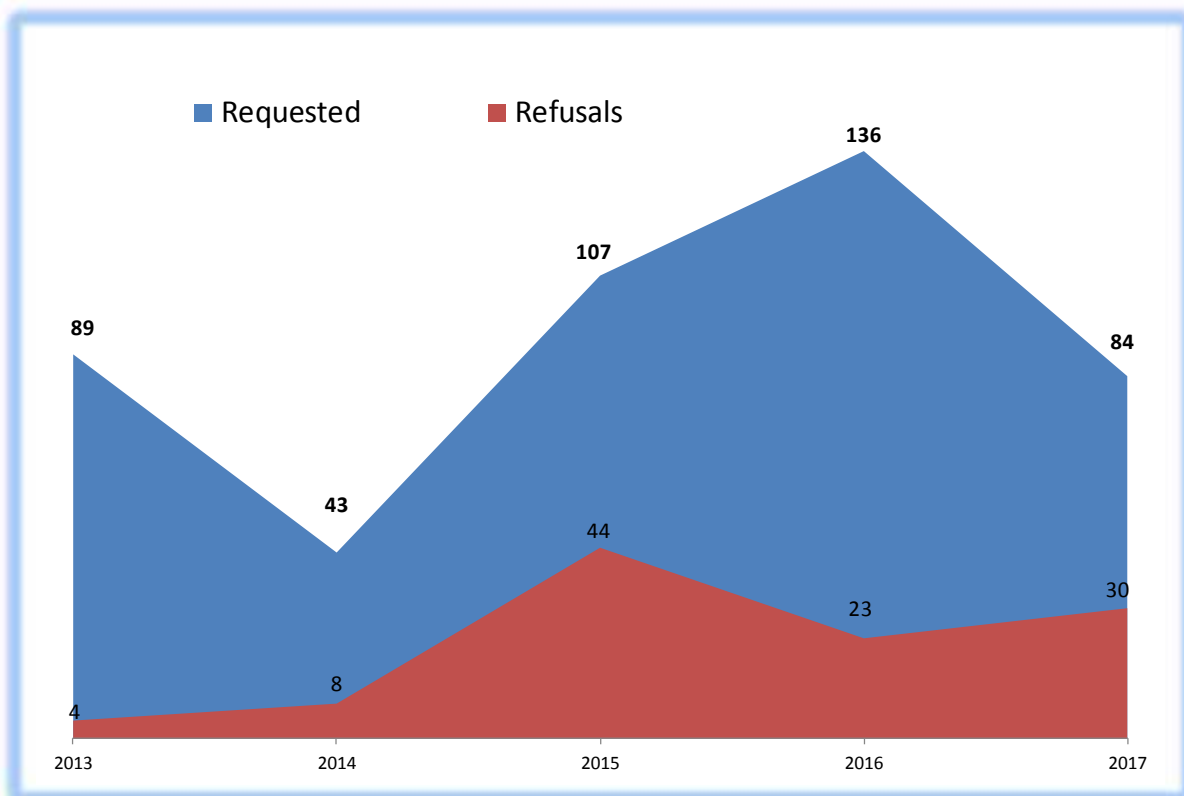

Το 2017, το Κοινοβούλιο αρνήθηκε να χορηγήσει δημόσια πρόσβαση σε ζητηθέντα έγγραφα, με απόφαση της αρμόδιας αρχής, σε 30 περιπτώσεις.

Υπήρξαν 11 επιβεβαιωτικές αιτήσεις⁴ που υποβλήθηκαν στο Κοινοβούλιο μετά από απόρριψη της αίτησης στο αρχικό στάδιο. Σε όλες τις περιπτώσεις, το όργανο επιβεβαίωσε την αρχική του θέση.

Σε 17 από τις 30 περιπτώσεις αρνητικής απάντησης, τα ζητηθέντα έγγραφα αφορούσαν βουλευτές. Εννέα περιπτώσεις αφορούσαν τη διοίκηση του Κοινοβουλίου, τρεις τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και ομάδων, και μία τις αναφορές.

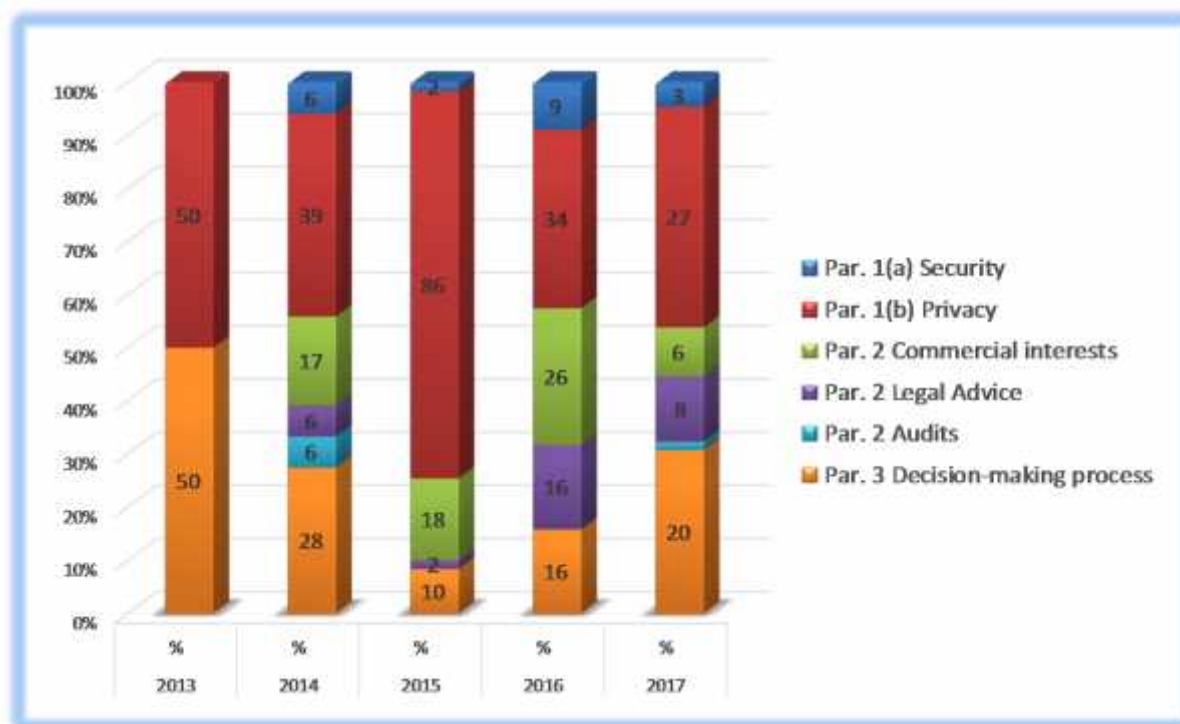
(Διάγραμμα 6) **Αριθμός αιτήσεων για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως και αρνητικών απαντήσεων**

Οι αρνητικές απαντήσεις αυτό το έτος βασίζονταν κυρίως στην υποχρέωση προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των ατόμων (άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001), της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του θεσμικού οργάνου (άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001), των νομικών γνωμοδοτήσεων (δεύτερη περίπτωση του άρθρου 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001) και των εμπορικών συμφερόντων ενός συγκεκριμένου φυσικού ή νομικού προσώπου (πρώτη περίπτωση του άρθρου 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001).

⁴ Οι επιβεβαιωτικές αιτήσεις μπορούν να σχετίζονται με ολική απόρριψη ή χορήγηση μερικής πρόσβασης (άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001). Το 2017, δύο επιβεβαιωτικές αιτήσεις αντιμετωπίστηκαν με μία απάντηση.

(Διάγραμμα 7) Ποσοστό χρησιμοποίησης των εξαιρέσεων βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001

Συμπερασματικά, το ποσοστό θετικών απαντήσεων του Κοινοβουλίου παρέμεινε υψηλό το 2017, με συνολικό ποσοστό θετικών απαντήσεων περίπου 93%, ενώ το ποσοστό θετικών απαντήσεων για αιτήσεις που αφορούσαν έγγραφα τα οποία δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως ανερχόταν στο 64%.

Δ. Προφίλ των αιτούντων⁵

Πανεπιστημιακοί και ερευνητές εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των αιτούντων, καθότι πάνω από το 33% των αιτούντων ανήκει στη συγκεκριμένη κατηγορία, και ακολουθούν οι εκπρόσωποι του επιχειρηματικού τομέα, των περιβαλλοντικών οργανώσεων και άλλων εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων, που αναλογούν συνολικά περίπου στο 20% των αιτήσεων. Οι δημοσιογράφοι, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 16% των αιτούντων, αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των αιτούντων για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως.

Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή των αιτήσεων μεταξύ των κρατών μελών, η κατάσταση παραμένει αμετάβλητη. Περίπου το 18% των αιτήσεων προερχόταν από το Βέλγιο, τη χώρα με τις περισσότερες αιτήσεις, και ακολουθούσαν (σε φθίνουσα σειρά) η Γερμανία (15%), η Ισπανία (15%), η Γαλλία (11%) και η Ιταλία (10%). Ο αριθμός των αιτήσεων από τρίτες χώρες αντιπροσωπεύει περίπου το 4,6% του συνόλου.

⁵ Τα δεδομένα σχετικά με τα προφίλ των αιτούντων συγκεντρώνονται με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν οι αιτούντες στις αιτήσεις τους. Δεδομένου, ωστόσο, ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 δεν απαιτεί από τους αιτούντες να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητά τους, ορισμένοι από αυτούς επιλέγουν όντως να μην αποκαλύψουν το επάγγελμά τους· αυτό ισχύει, ιδίως, για τις αιτήσεις που υποβάλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

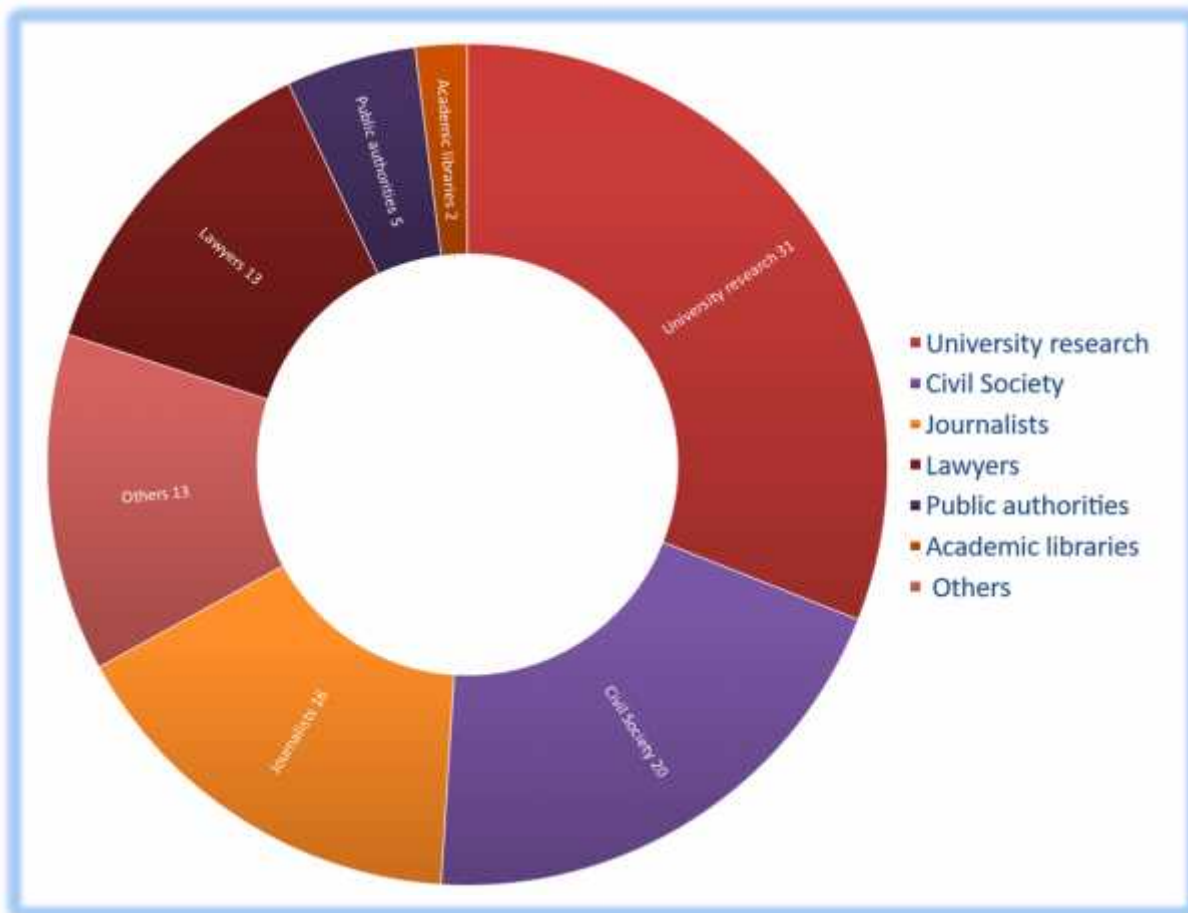
Η αγγλική ήταν η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε πιο συχνά για τις αιτήσεις (55%), ακολουθούμενη από τη γαλλική (13%), τη γερμανική (11%) και την ισπανική (4%), κατά τα πρότυπα των προηγούμενων ετών.

(Διάγραμμα 8) **Προφίλ των αιτούντων πρόσβαση στα έγγραφα κατά το 2017**

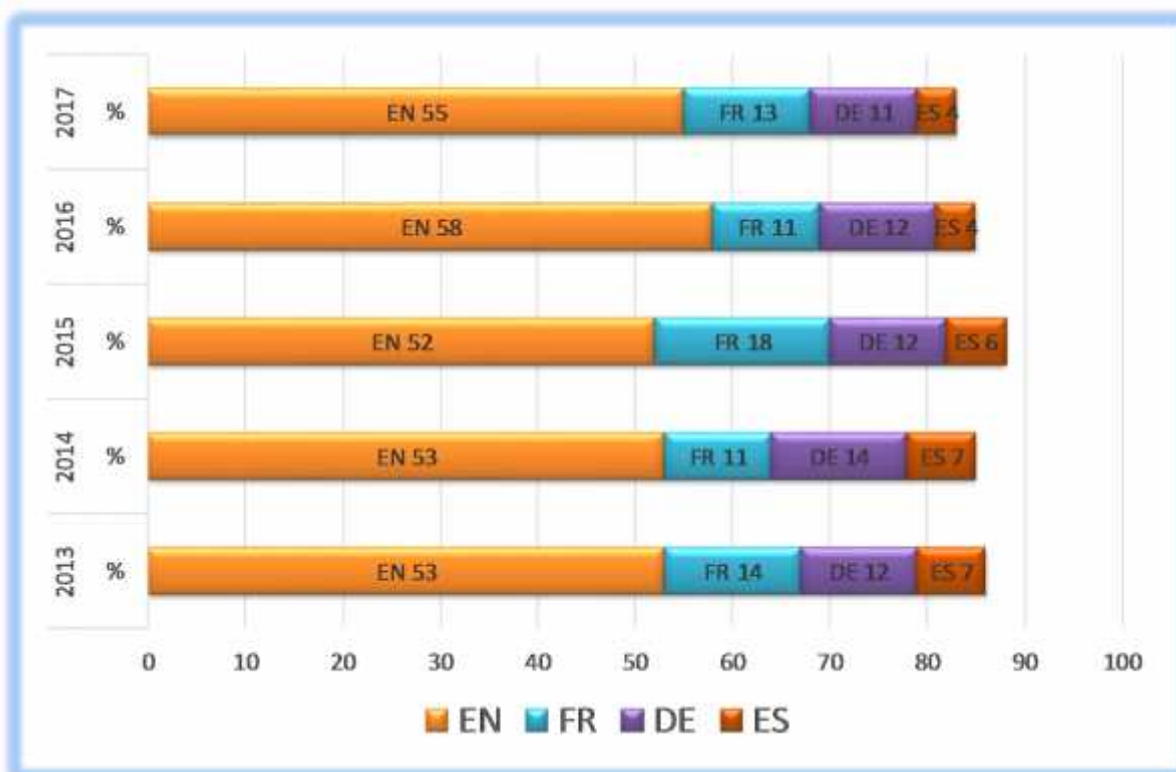
(Διάγραμμα 8α) **Εθνικότητα**

(Διάγραμμα 8β) **Επάγγελμα**

(Διάγραμμα 8γ) **Γλώσσα**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Τάσεις και ειδικά θέματα

Σε τακτική βάση, σημαντικά συμβάντα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή εξέχουσες δραστηριότητες του Κοινοβουλίου οδηγούν σε αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το 2017, ένα μέρος των αιτήσεων θα μπορούσε σαφώς να συνδέεται με τις εθνικές εκλογές στα κράτη μέλη ή με άρθρα εφημερίδων σχετικά με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων, ένα θέμα το οποίο προσφάτως έχει καλυφθεί επανειλημμένα από τον ειδικευμένο Τύπο. Ωστόσο, οι κύριες τάσεις του έτους αποτελούσαν περισσότερο έκφραση κάποιων μακροχρόνιων ενδιαφερόντων και δεν συνδέονταν τόσο με ορισμένα μεμονωμένα συμβάντα. Τα θέματα με τις περισσότερες αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα κατά το τελευταίο ημερολογιακό έτος ήταν οι αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών και ορισμένα διοικητικά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Όπως φαίνεται από ορισμένες πρόσφατες διαδικασίες ενώπιον του Δικαστηρίου, οι οποίες αναλύονται παρακάτω, το κοινό ενδιαφέρεται εδώ και πολλά χρόνια για τα έγγραφα και τις πληροφορίες που αφορούν τα εν λόγω ζητήματα.

A) Αιτήσεις που αφορούν τις αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών

Το έντονο ενδιαφέρον του κοινού όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα ή πληροφορίες σχετικά με τις αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών συνεχίστηκε το 2017. Το 26% του συνόλου των αιτήσεων για έγγραφα που δεν είχαν δημοσιοποιηθεί προηγουμένως, ανήκε στην κατηγορία αυτή. Από τις δηλώσεις που γίνονται σε ακροαματικές διαδικασίες ή στα έντυπα αίτησης των αιτούντων, προκύπτει ότι στόχος των αιτήσεων αυτών είναι να ενισχυθεί ο δημόσιος έλεγχος όσον αφορά τη χρήση των δημόσιων πόρων, μεταξύ άλλων σε σχέση με την αποζημίωση γενικών εξόδων των βουλευτών.

Η πρακτική του Κοινοβουλίου

Κατ' αρχήν, υπάρχει οργανικός διαχωρισμός μεταξύ του Κοινοβουλίου και των εκλεγμένων βουλευτών του. Ως εκ τούτου, το όργανο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφασίσει κατά πόσο πρέπει ή δεν πρέπει να δημοσιοποιηθούν προσωπικά έγγραφα, ανταλλαγές μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ημερολόγια, επιστολές ή εσωτερικά σημειώματα των βουλευτών. Τα εν λόγω στοιχεία δεν αποτελούν έγγραφα του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, το άρθρο 116 παράγραφος 2 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίζει ότι, για τους σκοπούς της πρόσβασης στα έγγραφα, έγγραφα που συνέταξαν μεμονωμένοι βουλευτές θεωρούνται έγγραφα του Κοινοβουλίου εφόσον έχουν κατατεθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, οι αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων που υποβάλλουν οι βουλευτές στο Κοινοβούλιο, όντως καθίστανται έγγραφα του Κοινοβουλίου και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001. Πρόκειται για τα έγγραφα στα οποία ζητείται τόσο συχνά πρόσβαση από πολίτες ή οργανώσεις.

Κατά την εξέταση των αιτήσεων για πρόσβαση σε έγγραφα που έχουν σχέση με βουλευτές, το Κοινοβούλιο λαμβάνει υπόψη το άρθρο 116 παράγραφος 2 του Κανονισμού του και, πολύ

συχνά, το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου.

Οι αιτήσεις επιστροφής εξόδων και αποζημιώσεων περιλαμβάνουν διάφορα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Κατά συνέπεια, στις περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, το Κοινοβούλιο είναι υποχρεωμένο να αρνηθεί την πρόσβαση στο έγγραφο για λόγους προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001⁶.

Η προσέγγιση που ακολουθεί το Κοινοβούλιο όσον αφορά την πρόσβαση στα έγγραφα αυτά υποστηρίζεται από τις κατευθυντήριες γραμμές στις οποίες κατέληξε το Προεδρείο στις 20 Φεβρουαρίου 2008, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν παρατηρηθεί στα εθνικά κοινοβούλια. Σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, δεν δημοσιοποιούνται λεπτομερείς αναλύσεις των ποσών που καταβάλλονται σε μεμονωμένους βουλευτές, μολονότι οι βουλευτές διατηρούν την ελευθερία να κοινοποιούν τις πληροφορίες που επιθυμούν να μοιράζονται με το κοινό.

Β) Η περίπτωση των αιτήσεων για έγγραφα που σχετίζονται με προσκλήσεις υποβολής προσφορών και διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

Μια άλλη τάση του 2017 στην οποία αξίζει να αφιερωθεί ξεχωριστή ενότητα στην παρούσα έκθεση, είναι το ενδιαφέρον του κοινού για την πρόσβαση σε φακέλους διαδικασιών σύναψης συμβάσεων. Οι προσφέροντες, και μερικές φορές ερευνητές ή δημοσιογράφοι, υποβάλλουν αιτήσεις για πρόσβαση, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, σε έγγραφα που αφορούν διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. Αυτό το είδος αιτήσεων έχει οδηγήσει σε διάφορα ζητήματα με την πάροδο του χρόνου, μερικά από τα οποία διευθετήθηκαν, αν όχι πλήρως, τουλάχιστον εν μέρει, το 2017.

Υπερβολικά μεγάλος αριθμός εγγράφων

Σε αντίθεση με ορισμένους εθνικούς νόμους, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 δεν περιλαμβάνει διατάξεις για καταχρηστικές ή σαφώς παράλογες αιτήσεις. Ωστόσο, ορισμένοι από τους αιτούντες ζητούν πρόσβαση σε μακροσκελή έγγραφα ή ογκώδεις φακέλους, και οι πολύπλοκες αιτήσεις μπορεί να συνεπάγονται μεγάλο διοικητικό φόρτο για το όργανο. Για την εξέτασή τους απαιτείται συχνά ενδελεχές ερευνητικό έργο, λεπτομερής ανάλυση και η συμμετοχή διαφόρων υπηρεσιών του Κοινοβουλίου.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Κοινοβούλιο έχει την επιλογή είτε να παρατείνει κατά 15 εργάσιμες ημέρες τη νόμιμη προθεσμία για να απαντήσει στον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, είτε να συνεννοηθεί ανεπισήμως με τον αιτούντα προκειμένου να βρεθεί μια λογική λύση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 του ίδιου κανονισμού. Ωστόσο, οι δυνατότητες αυτές δεν έχουν πάντοτε αποδειχθεί επαρκείς ή κατάλληλες. Σε περίπτωση μη συμφωνίας μεταξύ του αιτούντος και του Κοινοβουλίου όσον αφορά τον περιορισμό του εύρους της αίτησης ώστε να αφορά έναν διαχειρίσιμο αριθμό εγγράφων, μέχρι πρόσφατα δεν υπήρχε κάποιος

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1–22

τρόπος να αντιμετωπιστεί στην πράξη το ζήτημα του μεγάλου διοικητικού φόρτου που συνεπάγονται οι αιτήσεις αυτές, ο οποίος να έχει ελεγχθεί δικαστικώς.

Το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες ο όγκος των εγγράφων ή των χωρίων που θα έπρεπε να λογοκριθούν, θα οδηγούσε σε δυσανάλογο όγκο διοικητικού έργου, η αρχή της αναλογικότητας επιτρέπει στα θεσμικά όργανα να σταθμίσουν το συμφέρον της πρόσβασης του κοινού έναντι του φόρτου εργασίας που προκαλείται από την αίτηση. Η δυνατότητα αυτή και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί, έχουν πλέον αναγνωρισθεί και καθορισθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση T-136/15, *Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Κοινοβουλίου*. Η υπόθεση αυτή αφορούσε μια αίτηση για πρόσβαση σε όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με όλες τις αιτήσεις για προσφορές τιμών, που εκδόθηκαν από το Κοινοβούλιο για όλα τα μέρη μιας σύμβασης πλαισίου για υπηρεσίες ΤΠ.

Οι δικαστές επιβεβαίωσαν ότι, όταν δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση από την εξατομικευμένη αξιολόγηση των ζητηθέντων εγγραφών, εφόσον μια τέτοια εξέταση συνεπάγεται υπέρμετρο φόρτο εργασίας, και εφόσον το θεσμικό όργανο έχει επιδιώξει συμφωνία προκειμένου να περιοριστεί το εύρος της αίτησης, τότε το όργανο μπορεί νομίμως να αρνηθεί την πρόσβαση σε έγγραφα για λόγους υπερβολικού φόρτου εργασίας.

Η ειδική περίπτωση των εγγράφων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων

Προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να καλύψουν τα έξοδα λειτουργίας τους κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού έτους, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα μπορούν, κατόπιν ετήσιας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, να υποβάλλουν αίτηση για επιχορήγηση πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους.

Η διαδικασία χρηματοδότησης θεσπίστηκε αρχικά με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2004/2003, και οι σχετικοί κανόνες προέβλεπαν την άμεση δημοσιοποίηση των συγκεκριμένων πληροφοριών. Ταυτόχρονα, το Κοινοβούλιο λάμβανε πολλές αιτήσεις για πρόσβαση του κοινού, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, σε έγγραφα ή πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης της διαδικασίας χρηματοδότησης, των οποίων η δημοσιοποίηση δεν προβλεπόταν ρητά. Πολλές από αυτές τις αιτήσεις είχαν ως στόχο την πρόσβαση στους φακέλους των αιτήσεων επιχορήγησης των πολιτικών κομμάτων. Οι λεπτομέρειες των αιτήσεων επιχορήγησης και ο ευαίσθητος χαρακτήρας των πληροφοριών που περιλαμβάνουν είναι τέτοια ώστε, όταν ζητείτο δημοσιοποίηση μιας αίτησης δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, το Κοινοβούλιο κατέληγε συνήθως στο συμπέρασμα ότι τα στοιχεία αυτά δεν θα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν χωρίς να τεθούν σε κίνδυνο οι βασικοί στόχοι και οι δραστηριότητες του οργανισμού. Ως εκ τούτου, το Κοινοβούλιο υποχρεωνόταν να αρνηθεί τη χορήγηση πρόσβασης στις αιτήσεις επιχορήγησης προκειμένου να προστατευθούν τα εμπορικά συμφέροντα των κομμάτων ή των ιδρυμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

Δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1141/2014 τέθηκε σε ισχύ και αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2004/2003 από το οικονομικό έτος 2018, τα πράγματα έχουν αλλάξει. Ο νέος κανονισμός, εκτός του ότι θεσπίζει την Αρχή για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τα ευρωπαϊκά πολιτικά ιδρύματα («η Αρχή»), έναν

ανεξάρτητο φορέα που διαχειρίζεται την καταχώριση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, προβλέπει επίσης την αυτόματη δημοσιοποίηση, απευθείας εκ μέρους της Αρχής, των πληροφοριών και εγγράφων που σχετίζονται με τα εν λόγω πολιτικά κόμματα και ιδρύματα. Ως εκ τούτου, το Κοινοβούλιο αναμένει ότι θα μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των αιτήσεων για πρόσβαση σε έγγραφα σχετικά με τα πολιτικά κόμματα και ιδρύματα.

Γ) Διαβουλεύσεις με τρίτους

Όταν ζητείται από το Κοινοβούλιο, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, να αξιολογήσει το ενδεχόμενο δημοσίευσης ενός εγγράφου το οποίο βρίσκεται στην κατοχή του αλλά προέρχεται από τρίτο, το όργανο μπορεί να πρέπει να συμβουλευτεί τον συντάκτη ως προς τη θέση του σχετικά με τη δημοσιοποίηση του εγγράφου. Συνήθως ο συντάκτης ενός εγγράφου μπορεί να αξιολογήσει καλύτερα από τον περιστασιακό κάτοχό του κατά πόσον μπορεί όντως να δημοσιοποιηθεί το έγγραφο.

Διοργανικές διαβουλεύσεις

Όταν ο τρίτος είναι η Επιτροπή ή το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο διαβουλεύεται με τον τρίτο σύμφωνα με το ειδικό μνημόνιο συμφωνίας που συνήψαν τα τρία θεσμικά όργανα το 2002. Και αντιστρόφως, σύμφωνα με το ίδιο μνημόνιο, το Κοινοβούλιο καλείται να γνωμοδοτήσει από την Επιτροπή ή το Συμβούλιο, όταν ζητείται από τα εν λόγω όργανα να δημοσιοποιήσουν ένα έγγραφο προερχόμενο από το Κοινοβούλιο.

Τα τρία θεσμικά όργανα έχουν δεσμευτεί, βάσει της εν λόγω συμφωνίας, να ολοκληρώνουν τις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις αυτού του είδους εντός χρονικού πλαισίου που τους επιτρέπει να ολοκληρώσουν την επεξεργασία των αιτήσεων πρόσβασης σε έγγραφα εντός των υποχρεωτικών προθεσμιών που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001. Η διαδικασία αυτή επιτρέπει επίσης στο όργανο που επεξεργάζεται την αίτηση να κατανοήσει καλύτερα τα ζητούμενα έγγραφα και τα συμφέροντα που διακυβεύονται πριν λάβει την απόφασή του. Το 2017, το Κοινοβούλιο συμμετείχε σε δέκα διαβουλεύσεις στο πλαίσιο του μνημονίου συμφωνίας.

Διαβουλεύσεις με άλλους τρίτους

Όταν ζητείται από το Κοινοβούλιο, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, να αξιολογήσει το ενδεχόμενο δημοσίευσης εγγράφων τα οποία βρίσκονται στην κατοχή του αλλά έχουν συνταχθεί από τρίτους εκτός του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, το όργανο είναι υποχρεωμένο να συμβουλευτεί τους εν λόγω τρίτους σχετικά με την κοινοποίηση των εγγράφων στον βαθμό που δεν είναι σαφές κατά πόσο πρέπει να δημοσιευτούν τα εν λόγω έγγραφα. Εφόσον οι εν λόγω τρίτοι δεν έχουν δεσμευτεί ρητώς να απαντούν στις διαβουλεύσεις εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου, αυτό καθιστούσε περίπλοκη την επεξεργασία των οικείων αιτήσεων.

Τον Ιούλιο, δεδομένου ότι το Δικαστήριο επιβεβαίωσε με την απόφασή του στην υπόθεση C-213/15 P την άποψη σύμφωνα με την οποία τα έγγραφα που υποβάλλονται σε δικαστήριο πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως οποιοδήποτε άλλο έγγραφο για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, το Κοινοβούλιο έλαβε αιτήσεις για πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που είχαν υποβληθεί σε σχέση με ορισμένες διαδικασίες στις οποίες είχε εμπλακεί το ίδιο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ξεκινήσει το Κοινοβούλιο γύρους διαβουλεύσεων με

όλα τα μέρη των οποίων τα υποβληθέντα έγγραφα βρίσκονταν στην κατοχή του Κοινοβουλίου, στα οποία περιλαμβάνονταν και έγγραφα διαφόρων κρατών μελών. Το Κοινοβούλιο τελικά κοινοποίησε τα ζητούμενα έγγραφα στις περιπτώσεις που οι συντάκτες τους επιβεβαίωσαν ότι τα εν λόγω έγγραφα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν. Στις περιπτώσεις που δεν ίσχυε κάτι τέτοιο, το Κοινοβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει των εξαιρέσεων από το δικαίωμα πρόσβασης που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας, τα υποβληθέντα έγγραφα που ζητούνταν δεν μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Καταγγελίες που υποβλήθηκαν στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και δικαστικές υποθέσεις

Οι καταγγελίες που υποβάλλονται στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και οι δικαστικές διαδικασίες που κινούνται σε σχέση με την εφαρμογή, εκ μέρους του Κοινοβουλίου, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, αποτελούν συχνά μια ευκαιρία για τη διοίκηση να βελτιώσει την πρακτική της όσον αφορά ζητήματα πρόσβασης σε έγγραφα, ανεξάρτητα από την έκβαση της οικείας διαδικασίας. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν στον Διαμεσολαβητή το 2017 και οι εν εξελίξει δικαστικές διαδικασίες.

A. Νέες καταγγελίες

- Καταγγελία 611/2017 και καταγγελία 895/2017

Δημοσιογράφος του οποίου είχαν απορριφθεί οι αιτήσεις για πρόσβαση σε έγγραφα σε σχέση ιδίως με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μελών του προσωπικού, υπέβαλε δύο καταγγελίες στον Διαμεσολαβητή την άνοιξη του 2017. Οι εν λόγω δύο καταγγελίες είναι πολύ παρόμοιες. Η πρώτη αφορά τις αποφάσεις του Κοινοβουλίου να παρατείνει τις προθεσμίες για την εξέταση των αιτήσεων του αιτούντος, και το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο αρνήθηκε την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα. Στη δεύτερη, ο αιτών ισχυρίστηκε, εκ νέου, ότι το Κοινοβούλιο παρέτεινε αδικαιολόγητα την προθεσμία απάντησης, ότι το Κοινοβούλιο κακώς αρνήθηκε την πρόσβαση σε ένα συγκεκριμένο έγγραφο, και ότι το Κοινοβούλιο καταχωρεί ορισμένα έγγραφα κατά τρόπο που δεν συνάδει με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

Οι υπηρεσίες του Διαμεσολαβητή εξέτασαν τα επίμαχα έγγραφα το καλοκαίρι του 2017. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο αναμένει τα συμπεράσματα του Διαμεσολαβητή.

- Καταγγελία 1956/2017

Τον Νοέμβριο, ένας αιτών υπέβαλε στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή καταγγελία σχετικά με μια αίτηση για πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα που αφορούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εθνικών κοινοβουλίων. Η έρευνα έχει έκτοτε τεθεί στο αρχείο χωρίς να δοθεί συνέχεια.

B. Δικαστικός έλεγχος

B.1) Νέες υποθέσεις

Οι αποφάσεις του Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα προσβάλλονται σχετικά σπάνια. Αυτό το έτος ασκήθηκε μόνο μία προσφυγή ακύρωσης στο Δικαστήριο.

Τον Ιούλιο, ένας καθηγητής δικαίου της ΕΕ άσκησε προσφυγή ακύρωσης της απόφασης του Κοινοβουλίου της 3ης Απριλίου 2017 με την οποία το όργανο αρνήθηκε την πρόσβαση του κοινού στην απόφαση του Κοινοβουλίου της 8ης Ιουλίου 2015, με το σκεπτικό ότι και η εν

λόγω απόφαση είχε προσβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου και η δημοσιοποίησή της θα υπονόμει τη δικαστική διαδικασία (υπόθεση T-421/17, Leino-Sandberg κατά Κοινοβουλίου).

B.2) Αποφάσεις του Δικαστηρίου

Στην αρχή του έτους υπήρχαν τρεις εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν την πρόσβαση σε έγγραφα και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: η υπόθεση T-136/15, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Κοινοβουλίου (διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων), η υπόθεση T-540/15, De Capitani κατά Κοινοβουλίου (έγγραφα τριμερούς διαλόγου) και οι υποθέσεις T-639/15 έως T-666/15, Δημοσιογράφοι κατά Κοινοβουλίου (αποζημιώσεις και δαπάνες βουλευτών). Κατά τη διάρκεια του έτους διεξήχθη και στις τρεις υποθέσεις επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, και στο μεταξύ έχει εκδοθεί απόφαση στην υπόθεση T-136/15, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Κοινοβουλίου και στην υπόθεση T-540/15, De Capitani κατά Κοινοβουλίου.

1) Υπόθεση T-136/15 – Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Κοινοβουλίου

Στην υπόθεση αυτή, ο αιτών ζήτησε από το Κοινοβούλιο πρόσβαση σε όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με όλες τις αιτήσεις για προσφορές τιμών, οι οποίες αφορούν μια σειρά διαδικασιών υποβολής προσφορών. Το Κοινοβούλιο ενημέρωσε τον αιτούντα ότι, λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού των εγγράφων που έπρεπε να εξεταστούν μεμονωμένα, δεν ήταν σε θέση να τηρήσει τις προθεσμίες που ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα, και πρότεινε στον αιτούντα να αναζητηθεί μια «λογική λύση» κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού. Ο αιτών απάντησε αρνητικά στην πρόταση. Στο πλαίσιο αυτό, το Κοινοβούλιο αρνήθηκε να χορηγήσει πρόσβαση σε όλα τα ζητούμενα έγγραφα, υποστηρίζοντας ότι η αξιολόγησή τους συνεπαγόταν υπερβολικό φόρτο εργασίας.

Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τη θέση του Κοινοβουλίου σύμφωνα με την οποία ένα θεσμικό όργανο θα μπορούσε να αρνηθεί την πρόσβαση σε έγγραφα λόγω δυσανάλογου διοικητικού φόρτου εργασίας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα θεσμικό όργανο μπορεί όντως να αρνηθεί την πρόσβαση στα έγγραφα για λόγους υπέρμετρου φόρτου εργασίας υπό την προϋπόθεση ότι 1) ο φόρτος εργασίας τον οποίο συνεπάγεται η εξατομικευμένη εξέταση των ζητηθέντων εγγράφων δεν είναι εύλογος, 2) το θεσμικό όργανο έχει διαβουλευθεί με τον αιτούντα προκειμένου να αναζητηθεί μια δίκαιη λύση και 3) το θεσμικό όργανο έχει εξετάσει πράγματι όλες τις άλλες δυνατές επιλογές εκτός της εξατομικευμένης εξέτασης.

Το πόρισμα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για περιπτώσεις στις οποίες θα ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί η επεξεργασία των αιτήσεων εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001.

2) Υπόθεση T-540/15 - De Capitani κατά Κοινοβουλίου (έγγραφα τριμερούς διαλόγου)

Στην υπόθεση αυτή, ο αιτών ζήτησε να ακυρωθεί η απόφαση του Κοινοβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2015, με την οποία επιτρέπει μερική μόνο πρόσβαση σε δύο πολύστηλα έγγραφα που αφορούν εκκρεμείς διοργανικές διαπραγματεύσεις σχετικά με τη νομοθετική πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία και την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπόλ).

Τον Σεπτέμβριο του 2017 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση, και το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του στις 22 Μαρτίου 2018.

Οι δικαστές έκριναν ότι το Κοινοβούλιο δεν απέδειξε ότι η πλήρης δημοσιοποίηση των ζητούμενων πολύστηλων πινάκων πριν από την ολοκλήρωση της νομοθετικής διαδικασίας θα υπονόμει σοβαρά τη νομοθετική διαδικασία. Κατά συνέπεια, η απόφαση του Κοινοβουλίου ακυρώθηκε λόγω έλλειψης αιτιολογίας.

3) Υποθέσεις T-639/15 έως T-666/15, Ψαρά κ.ά. κατά Κοινοβουλίου (Αποζημιώσεις και δαπάνες βουλευτών)

Τον Νοέμβριο του 2015 ασκήθηκαν 29 προσφυγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου από μια σειρά δημοσιογράφων, μετά τις αποφάσεις του Κοινοβουλίου να αρνηθεί την πρόσβαση του κοινού σε δικαιολογητικά έγγραφα που αφορούν το σύνολο των επιστροφών εξόδων και των αποζημιώσεων των βουλευτών, για λόγους προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας των ατόμων.

Ο αριθμός των ζητηθέντων εγγράφων ήταν της τάξης των εκατοντάδων χιλιάδων.

Αφότου το Κοινοβούλιο αρνήθηκε να δεχθεί τα αιτήματα, βασιζόμενο κυρίως στην ανάγκη προστασίας της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων που προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, καθώς και λόγω της αδυναμίας να αξιολογηθεί ο τεράστιος αριθμός ζητηθέντων εγγράφων, ο οποίος δεν περιορίστηκε ώστε να καταστεί διαχειρίσιμος, οι αιτούντες ζήτησαν την ακύρωση της απόφασης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2017. Η απόφαση αναμένεται εντός του 2018.

Τελικές παρατηρήσεις

Καθώς οι αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου έχουν αυξηθεί αφότου τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001, αντίστοιχα έχει αυξηθεί και το ενδιαφέρον του κοινού για το θεσμικό όργανο. Οι πολίτες πλέον είναι περισσότερο και καλύτερα ενημερωμένοι σχετικά με το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δημοσιεύει αυτόματα και άμεσα σχεδόν όλα τα νομοθετικά κείμενα που παράγονται στο πλαίσιο των διαδικασιών του. Συνακόλουθα, έχει μειωθεί ο αριθμός των εσφαλμένων αιτήσεων για πρόσβαση σε έγγραφα που έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί, και οι αιτήσεις έχουν γίνει όλο και πιο εξειδικευμένες. Πολλοί αιτούντες, δημοσιογράφοι ή ερευνητές ζητούν πρόσβαση σε εσωτερικές εκθέσεις και πληροφορίες σχετικά με τα διοικητικά καθήκοντα του οργάνου. Η εστίαση στα στοιχεία αυτά αναμένεται να συνεχιστεί ή και να ενισχυθεί με τις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές του 2019.

Παράλληλα, το ποσοστό των προσφυγών ακύρωσης των σχετικών αποφάσεων του Κοινοβουλίου και η πρόσφατη ευνοϊκή απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση T-136/15 καταδεικνύουν ότι το Κοινοβούλιο γενικά επιτυγχάνει τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στο δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα και στις εξαιρέσεις από το δικαίωμα αυτό.